Ra núi gặp móc, vào rừng thấy đao

Ra núi gặp móc, vào rừng thấy đao

Ngày đầu năm 2023, lúc đi lang thang trong núi, bắt gặp cây rất đẹp ở thung lũng, sát vách núi Tam Cốc, Ninh Bình.

Vắt óc mãi mới nhớ ra nó là cây móc (trong H1). Cây này rất vui, có hoa đang trổ, có chùm quả xanh, có chùm quả nửa chín nửa xanh, có chùm chín gần hết, và lại có cả chùm đã chín, khô quắt lại ở trên cao. Như thể một cây móc triển lãm các loại hình thái tuổi của việc truyền nòi từ hoa tới quả, hạt... vậy.

H1. Cây móc.

Tôi có nhớ tới việc hồi bé hay bảo nhau, quả cây móc nếu quệt phải chỗ da mỏng ở tay ở cổ, có thể gây bỏng. Bọn trẻ bảo nhau, nếu trèo vào nhà nào nghịch, mà thấy có cây móc thì tránh ra, kẻo rồi ngứa gãi rách thịt không hết.

Tuy nhiên cái cây này lại rất đẹp, trồng ở cửa nhà vừa xanh mát, vừa trổ hoa quả rất đẹp. Lá cây cũng có hình dáng đẹp, chả thế mà tiếng Anh gọi cây này là: Fishtail Palm. Trông lá cây khá giống đuôi cá vận long, hoặc đuôi cá chọi lúc cương vây, vè mang, chuẩn bị lâm chiến.

Nói thật, với cây này, tôi có cố tình làm một việc "nghịch dại": lấy quả chín đỏ, bóc vỏ và nếm. Quả nhiên đúng như tài liệu y học nói, có vị ngọt nhẹ, lạnh, và quan trọng là... tê cứng hết cả lưỡi, đờ cả mặt ra. Dù chỉ nếm thử có một hai giây, cả mặt dường như tê dại mất khoảng gần 10 phút, và phải tới nửa giờ mới tan hết hẳn cảm giác tê ở lưỡi.

Cái việc tò mò này có lịch sử từ lúc trẻ thơ, với những thú chơi thiên nhiên, v.v.. [1] Bây giờ, có thêm tài liệu đọc, mới biết thêm rằng cây móc có dược tính, và một số bộ phận của cây vẫn được sử dụng làm các loại thuốc trong dân gian. Bẹ non chữa rối loạn tiêu hóa, nõn thân làm thuốc nhuận tràng, nhân quả trị bệnh đau nửa đầu.

Cùng họ cây móc, ngoài cọ rất phổ biến, còn có cây đao, hay gặp trong rừng. Người dân tộc hay lấy lõi củ đao nấu đặc sản canh củ đao. Tuy nhiên, lá cây đao lại có hình dạng hoàn toàn khác biệt so với móc, hay cọ. Hôm cuối tháng 5-2023, đi vào rừng trên núi ở Hòa Bình, khi nghỉ chân giải lao pha café mấy người đi chặt tầu lá cây đao để trải lên đất rừng để ngồi.

H2. Lá cây đao cắt xuống, trải làm thảm ngồi uống café giữa rừng.

Bây giờ, mong chỉ có dịp nào đó thưởng thức canh đao nấu thịt gà giờ được xem như đặc sản của một số dân tộc ở miền núi phía Bắc.

Quả là để hiểu được cái hay cái tuyệt vời của thiên nhiên, thì không thể thiếu thời gian trải nghiệm thực tế trong thiên nhiên.

References

[1] Vuong, Q. H. (2020). From children's literature to sustainability science, and young scientists for a more sustainable Earth. *Journal of Sustainability Education*, 24(3), 1-12. https://philpapers.org/archive/VUOFCL-2.pdf

[2] Vuong, Q. H. (2023). *Mindsponge Theory*. De Gruyter. https://www.amazon.com/dp/B0C3WHZ2B3